

LCA-mall för sten snart klar

Betaversionen av Sveriges Stenindustriförbunds LCA-mall presenterades nyligen för styrelsen.

– Vi ska göra några smärre tillägg innan vi lanserar den i början av nästa år, säger förbundets ordförande Kai Marklin.

TEXT **PETER WILLEBRAND**

Hallindens Granit är ett av de företag som fungerat som testobjekt för mallen.

FOTO: HALLINDENS GRANIT

SVERIGES STENINDUSTRIFÖRBUND tog förra året initiativ till att skapa en mall för livscykelanalyser, LCA, som medlemmarna ska kunna använda vid exempelvis upphandlingar. I våras inleddes ett samarbete med Unitalent vid Linköpings universitet, som förmedlar konsulttjänster från studenter och personer med forskarkompetens.

– Tanken är att mallen ska redovisa resultatet av klimatavtrycken genom hela förädlingskedjan, från stembrottet till färdig och monterad produkt, säger Kai Marklin.

– Det finns ett 15-tal parametrar som bland annat beskriver bränsleval, energiförsörjning, transportlösningar och hantering av restmaterial i form deponi.

Granum Stenprodukter och Hallindens Granit har fungerat som testobjekt för mallen. I projektet har man bland annat utvärderat effekten när ett bolag

bryter granitblock och ett annat bolag tillverkar hällar från samma block.

– Förutsättningarna är ju lite olika beroende på stensort, täktverksamhet och om man bryter eller monterar, men beräkningsmodellen utgår från gemensamma parametrar.

DEN 15 SEPTEMBER presenterade Unitalent en betaversion av mallen för styrelsen och andra intresserade. En stor del av arbetet har bestått i att insamla fakta från databaser och leverantörer för att få fram värdena för de koldioxidekvivalenter som används i mallen.

– Mycket hämtas från officiella källor, men viss information finns inte tillgänglig. En del leverantörer är heller inte så pigga på att lämna ut underlag. Ofta får man då gå till andra och närliggande branschstudier och översätta till relevanta parametrar, säger Kai Marklin.

– Samtidigt kan ju många medlemmar på litern när ange hur mycket diesel de förbrukar under ett år. Och det är den typen av mått som har störst betydelse för resultatet och hur man kan förändra genom att till exempel använda andra bränslealternativ eller transporter.

AVGRÄNSNINGAR VAR EN återkommande fråga under presentationen: Var börjar och slutar det egna ansvaret för att ta fram underlag till modellen?

– Kortfattat man säga att ansvaret ligger inom det område man själv kan påverka. Den som till exempel levererar stora volymer marksten till ett projekt kan inte ta ansvar för klimatavtrycket hos montören i nästa led, säger Kai Marklin.

Skälet till att förbundet har tagit initiativ till mallen är bland annat de ökade kraven på att i olika sammanhang kunna redovisa de sammantagna miljöeffekterna vid produktion. Ett exempel är EU:s så kallade Green Deal som ska genomföras på bred front de närmaste åren (se sid 7).

– Vår bild – som även bekräftas av Unitalent – är att vi tillhör de förbund som ligger i framkant på det här området. Att vi har gått så långt att vi specifikt tagit fram en egen mall är unikt.

Arbetet med att förfinna mallen har nu påbörjats. I samband med förbundets årsmöte i Uppsala i februari ska den färdiga versionen lanseras.

– Då kommer vi också att visa hur den fungerar rent praktiskt, säger Kai Marklin. ■

FAKTA

LCA-VERKTYG FÖR MARKBELÄGGNING NÄSTA STEG

Parallellt med framtagandet av en LCA-mallen pågår även andra LCA-projekt inom ramen för förbundets verksamhet, berättar Kai Marklin.

– Vi har nyligen påbörjat ett projekt under ledning av stenprofessorn Kurt Johansson där tanken är att vi i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet ska räkna fram LCA-mått för olika standardprodukter inom markbeläggning, som kantstenar och hällar. Då blir det också mycket enklare att snabbt räkna ut klimatavtrycket för en viss yta redan under upphandlingen.